

BOŠ
BEOGRADSKA
OTVORENA
ŠKOLA

**#EY
3A TEBE**

Ovaj projekat finansira
Evropska unija

VODIČ KROZ PLANSKA DOKUMENTA

Volonterski servis Srbije

INŽENJERI ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**

VODIČ KROZ PLANSKA DOKUMENTA

Arilje, 2022.

SADRŽAJ

1. UVOD	6
2. NAČELA ZA KORIŠĆENJE I UREĐENJE PROSTORA	8
3. UVOD U PLANOVE	10
3.1. PROSTORNI PLANOVİ	12
3.2. URBANISTIČKI PLANOVİ	15
4. SADRŽINA PLANSKIH DOKUMENATA	20
5. PROCEDURA IZRADE PLANA	22
6. PROCENA UTICAJA I STRATEŠKA PROCENA UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU	28
7. REZULTATI ANKETE	30
8. IZVORI I REFERENCE	33

Ova publikacija je nastala u okviru projekta **Beogradske otvorene škole "Zeleni inkubator"**, koji se sprovodi uz finansijsku podršku **Evropske unije** i **Fondacije Fridrih Ebert**. Stavovi i mišljenja autora izneti u ovoj publikaciji ne predstavljaju zvanične stavove **Evropske unije**, **Fondacije Fridrih Ebert** ni **Beogradske otvorene škole**, i za njih je isključivo odgovoran autor.

Svi pojmovi koji su u tekstu upotrebljeni u muškom gramatičkom rodu obuhvataju muški i ženski rod lica na koja se odnose.

1. UVOD

Pitanje prostornog razvoja predstavlja jedan od najznačajnijih uslova kvalitetnog i pravednog funkcionisanja zajednica. Sredina u kojoj živimo umnogome uslovljava kvalitet naših života, i zbog toga je potrebno da građani aktivno učestvuju u planiranju njenog korišćenja i namene. Domaće zakonodavstvo u oblasti prostornog i urbanističkog planiranja prepoznaje učešće građana u donošenju odluka, međutim učešće je na niskom nivou, kako zbog neinformisanosti o samim načinima doprinosa procesu planiranja, tako i zbog česte netransparentnosti procesa donošenja odluka. Iskustvo iz prethodnog perioda pokazuje da građane karakteriše i nepoznavanje samih procedura usvajanja dokumenata iz oblasti prostornog i urbanističkog planiranja, kao i dokumenata iz oblasti politika zaštite životne sredine, direktno uslovljenih prethodno pomenutim prostornim i urbanističkim planovima.

Kako bi sredina u kojoj živimo, radimo i stvaramo bila prostor u kome se osećamo srećno i u kom se naš glas čuje, svi moramo zajedno učestvovati u njenom razvoju. Prostorno i urbanističko planiranje mesto su gde je to moguće postići, i zbog toga je izuzetno značajno da posedujemo znanja o tome kako funkcionišu planovi, koje su njihove podele i razlike, u okviru kakve hijerarhije funkcionišu, i, najznačajnije, koji su načini našeg učešća u procesima njihovog donošenja.

Pored toga, neophodna je i utemeljena saradnja javnih vlasti sa civilnim društvom, blagovremeno informisanje građana o planiranim aktivnostima donošenja odluka u oblastima prostornog i urbanističkog planiranja, kao i transparentnost procesa. S tim u vezi, neophodno je uspostavljanje saradnje javnih vlasti i civilnog društva, kao i blagovremeno informisanje o planiranim aktivnostima donošenja odluka u oblastima prostornog i urbanističkog planiranja, kao i transparentnost procesa.

Iz ovih razloga nastaje i ovaj Vodič, kao skroman doprinos jačanju pozicije civilnog društva u procesima donošenja odluka koje se tiču razvoja opštine Arilje. Nadamo se da će edukovati i pružiti neophodne informacije koje će građanstvu omogućiti da poveća nivo svoje participacije u procesima donošenja odluka na lokalnom nivou.

Izrada ovog Vodiča započela je anketiranjem građana i građanki Arilja o njihovom učešću u donošenju odluka koje se tiču prostornog i urbanističkog

og planiranja, kao i odluka u oblasti zaštite životne sredine. Online anketa je pokazala stepen zainteresovanosti građana u donošenju odluka koje se tiču prostornog razvoja i zaštite životne sredine u Arilju, i samim tim rezultati ankete su predstavljali polaznu osnovu za ovaj Vodič. *(Rezultati ankete nalaze se u prilogu na kraju ovog Vodiča)*

Anketa je pokazala da građani Arilja nisu upoznati sa načinima učešća u donošenju odluka koje se tiču prostornog razvoja, ali da smatraju da svojim učešćem mogu doprineti odlukama koje se tiču javnih politika iz ove oblasti.

2. NAČELA ZA KORIŠĆENJE I UREĐENJE PROSTORA

PLANIRANJE, UREĐENJE I KORIŠĆENJE PROSTORA ZASNIVA SE NA SLEDEĆIM NAČELIMA:

- 1) održivog razvoja kroz integralni pristup u planiranju;
- 2) ravnomernog teritorijalnog razvoja;
- 3) racionalnog korišćenja zemljišta podsticanjem mera urbane i ruralne obnove i rekonstrukcije;
- 4) racionalnog i održivog korišćenja neobnovljivih resursa i optimalnog korišćenja obnovljivih resursa;
- 5) zaštite i održivog korišćenja prirodnih dobara i nepokretnih kulturnih dobara;
- 6) prevencije tehničko-tehnoloških nesreća, zaštite od požara i eksplozija, zaštite od prirodnih nepogoda, otklanjanja uzroka koji izazivaju klimatske promene;
- 7) planiranja i uređenja prostora za potrebe odbrane zemlje;
- 8) usaglašenosti sa evropskim propisima i standardima iz oblasti planiranja i uređenja prostora;
- 9) unapređenja i korišćenje informacionih tehnologija koje doprinose boljoj efikasnosti i ekonomičnosti rada javne uprave na poslovima izgradnje;
- 10) učešća javnosti;
- 11) očuvanja običaja i tradicije;
- 12) očuvanja specifičnosti predela;
- 13) horizontalne i vertikalne koordinacije.

Održivi razvoj predstavlja usklađivanje ekonomskih, socijalnih i ekoloških aspekata razvoja, racionalno korišćenje neobnovljivih resursa i obezbeđenje uslova za veće korišćenje obnovljivih resursa, što sadašnjim i budućim generacijama omogućava zadovoljavanje njihovih potreba i poboljšanje kvaliteta života.

Horizontalna koordinacija podrazumeva povezivanje sa susednim teritorijama u toku planiranja radi rešavanja zajedničkih funkcija i interesa, kao i povezivanje i participaciju svih učesnika u prostornom razvoju javnog i civilnog sektora i građana.

Vertikalna koordinacija podrazumeva uspostavljanje veza svih nivoa prostornog i urbanističkog planiranja i uređenja prostora, od nacionalnog ka regionalnom i dalje ka lokalnom nivou, kao i informisanje, saradnju i koordinaciju između lokalnih inicijativa, planova i projekata sa regionalnim i državnim planovima i akcijama. Uspostavljanje veza svih nivoa prostornog i urbanističkog planiranja i uređenja prostora u suštini podrazumeva to da se rešenja planova višeg reda razrađuju planovima nižeg reda. Navedena hijerarhija u koju su organizovani planovi višeg i nižeg reda obavezujuća je samo u jednom smeru, od viših ka nižim (*od planova šireg područja ka planovima užeg područja*), ali ne i obratno.

3. UVOD U PLANOVE

Upravo planska dokumenta određuju uslove i način uređenja prostora, načine na koje će građevinsko zemljište biti korišćeno, koji objekti se smeju graditi, kao i druga pitanja od značaja za razvoj građene sredine. Zbog toga je načelo horizontalne i vertikalne koordinacije od izuzetnog značaja za planska dokumenta – horizontalna zbog toga što planovi ne mogu postojati individualno u tom smislu da planska dokumenta moraju biti uklopljena u kontekst okruženja, pored prostora koji je deo plana, a vertikalna zbog toga što planovi moraju biti organizovani u određenu hijerarhiju, koja će omogućiti ujednačenu dinamiku razvoja svih teritorija u državi, u skladu sa specifičnostima svake od njih.

1. OPŠTA PODELA DOKUMENATA IZ OBLASTI PROSTORNOG I URBANISTIČKOG PLANIRANJA PREPOZNAJE:

1. planske dokumente – prostorne i urbanističke planove;
2. dokumente za sprovođenje prostornih planova;
3. urbanističko-tehničke dokumente;
4. Strategiju održivog urbanog razvoja Republike Srbije i
5. Nacionalnu arhitektonsku strategiju.

Fokus ovog Vodiča biće na planskim dokumentima – prostornim i urbanističkim planovima (*tačka 1 prethodne podele*), ali će najpre biti dato i kratko objašnjenje svakog od dokumenata iz oblasti prostornog i urbanističkog planiranja (*tačke 2, 3, 4 i 5 podele*), nakon čega će Vodič biti u potpunosti posvećen planskim dokumentima.

2. DOKUMENTI ZA SPROVOĐENJE PROSTORNIH PLANOVA SU:

- a) program implementacije Prostornog plana Republike Srbije;
- b) programi implementacije regionalnih prostornih planova.

3. URBANISTIČKO-TEHNIČKI DOKUMENTI ZA SPROVOĐENJE PLANSKIH DOKUMENATA SU:

- a) urbanistički projekat;
- b) projekat preparcelacije i parcelacije;
- c) elaborat geodetskih radova za ispravku granica susednih parcela i spajanje dve susedne parcele istog vlasnika.

4. Strategija održivog urbanog razvoja predstavlja dokument novijeg datuma koji je u Srbiji po prvi put usvojen 2019. godine. Strategija predstavlja sredstvo za upravljanje urbanim razvojem na nacionalnom nivou, definiše dugoročne strateške ciljeve i pruža podršku donosiocima odluka o održivom razvoju. Strategijom su evidentirani ključni problemi urbanog i analizirano stanje urbanog razvoja, definisana vizija, strateški pravci, ciljevi i mere urbanog razvoja sa prioritarnim područjima.

5. Nacionalna arhitektonska strategija (**NAS**) predstavlja osnovni dokument arhitektonske politike u Republici Srbiji kojim se utvrđuje strateški pravac delovanja relevantnih društvenih aktera u domenu razvoja kulture građenja, unapređenja arhitektonske prakse i profesije, kao i podizanja svesti o značaju kvaliteta arhitekture i građene sredine za kvalitet života građana.

Planski dokumenti podeljeni su na prostorne i urbanističke planove, čija je osnovna razlika u obuhvatu teritorije, koji dalje uslovljava nivo detaljnosti njihove razrade. U tom smislu, prostorni planovi imaju veći obuhvat i opšta načela prostornog planiranja i razvoja, dok urbanistički planovi imaju manji obuhvat i detaljniji nivo razrade. Dok urbanistički planovi uređuju ljudska naselja – gradove, opštine u užem smislu, njihovu unutrašnju organizaciju, prostorni planovi se bave uređenjem prostora u celini – pomenuta naselja se razmatraju samo kao jedan od elemenata u definisanju prostornog razvoja celokupne prostorne celine kojom se plan bavi (*države, regiona, grada, opštine...*).

3.1. PROSTORNI PLANOWI

PROSTORNI PLANOWI SU:

- 1) Prostorni plan Republike Srbije;
- 2) Regionalni prostorni plan;
- 3) Prostorni plan jedinice lokalne samouprave;
- 4) Prostorni plan područja posebne namene.

Prostorni plan Republike Srbije (PPRS) donosi se za teritoriju Republike Srbije i osnovni je planski dokument prostornog planiranja i razvoja u Republici za sve ostale planove (*planove nižeg reda*), što znači da svi planovi nižeg reda moraju biti u skladu sa njim. Ima strateško-razvojnu i opštu regulatornu funkciju, i donosi se za period od najmanje 10, a najviše 25 godina. U okviru tog perioda, PPRS ima vremenski definisane rokove za realizaciju određenih vizija i prioriteta, ali se može menjati i pre isteka roka za koji je donet. Odluku o njegovoj izradi donosi Vlada, na predlog ministarstva nadležnog za poslove prostornog planiranja.

Regionalni prostorni plan (RPP) izrađuje se za veće prostorne celine administrativnog, funkcionalnog, geografskog ili statističkog karaktera, usmerene ka zajedničkim ciljevima i projektima regionalnog razvoja. Regionalni prostorni plan predstavlja planski dokument koji razrađuje ciljeve prostornog uređenja i određuje racionalno korišćenje prostora regiona, a u skladu sa specifičnostima koje proizilaze iz posebnih karakteristika svakog od regiona. Na primer, područje opštine Arilje obuhvaćeno je Regionalnim prostornim planom Zlatiborskog i Moravičkog upravnog okruga, zajedno sa delovima teritorija gradova Užica i Čačka i opština: Bajina Bašta, Kosjerić, Nova Varoš, Požega, Prijepolje, Sjenica i Čajetina, Gornji Milanovac, Ivanjica i Lučani.

Prostorni plan jedinice lokalne samouprave (PPJLS) se donosi za teritoriju jedinice lokalne samouprave i određuje smernice za razvoj delatnosti i namenu površina, kao i uslove za održivi i ravnomerni razvoj na teritoriji jedinice lokalne samouprave. Za Arilje je to Prostorni plan opštine Arilje, koji se objavljuje u Službenom glasniku opštine Arilje. PPJLS predstavlja razvojno-strateški dokument koji, pored toga što predstavlja osnov za izradu planova nižeg reda, pruža i mogućnost izdavanja lokacijskih uslova na području za koje nije predviđena izrada urbanističkih planova. Ta područja su obično delovi teritorije opštine koji imaju dominantno ruralni karakter, mali

broj domaćinstava i pretežno se bave poljoprivredom – za njih se izrađuje uređajna osnova za selo. Uređajna osnova za selo sastavni je deo PPJLS i za teritoriju njihovog obuhvata lokacijski uslovi se izdaju direktno, odnosno nije potrebna dalja planska razrada za potrebe izgradnje planiranih sadržaja. U tom smislu, uređajna osnova za selo sadrži adekvatna pravila uređenja i građenja (*regulacije i nivelacije*). Centralni delovi područja PPJLS koji po svojoj strukturi poseduju veći stepen urbaniteta dalje se razrađuju urbanističkim planovima.

Decembar 2022. godine je rok za izmene i dopune Prostornog plana opštine Arilje. Opštinska uprava je krajem juna uputila zainteresovanim stranim zahtev za dostavljanje mišljenja o predlogu Odluke o izradi Strateške procene uticaja na životnu sredinu za izmene i dopune Prostornog plana opštine Arilje.

Prostorni plan područja posebne namene donosi se za područja koja zahtevaju poseban režim organizacije, uređenja, korišćenja i zaštite prostora, projekte od značaja za Republiku Srbiju ili za područja određena Prostornim planom Republike Srbije, ili drugim prostornim planom.

NAJČEŠĆE SU TO SLEDEĆA PODRUČJA:

U grafičkom delu plana prostorni planovi sadrže referalne karte koje se rade u razmeri 1:25 000 ili 1:50 000, a izuzetno u razmeri 1:100 000.

- zaštićena prirodna ili kulturna baština (*nacionalni parkovi, parkovi prirode, specijalni rezervati, spomenici kulture, arheološka nalazišta*);
- značajni objekti infrastrukture (*koridori puteva i železničkih pruga, plovni putevi, plovni kanali i luke, aerodromi, naftovodi, gasovodi, elektroenergetski objekti i vodovi, međuregionalni i regionalni objekti vodosnabdevanja i navodnjavanja, regulacioni radovi za zaštitu od velikih voda itd.*);
- hidroakumulacije;
- područja obimne eksploatacije mineralnih sirovina;
- turistička područja;
- područja određena planom višeg reda;
- objekti ili sistemi od nacionalnog interesa.

U tekstualnom delu plana, pored elemenata koje sadrže i druge vrste prostornih planova (*analizu teritorije, ciljeve plana, pravila uređenja, korišćenja i zaštite prostora i smernice za implementaciju plana*), prostorni planovi područja posebne namene sadrže i:

- granice celina i podcelina posebne namene i zona zaštite;
- položaj i regionalne aspekte razvoja područja posebne namene;

- namenu površina posebne namene sa bilansima planiranih namena i sadržaja;
- procenu ekonomske opravdanosti i socijalne prihvatljivosti planiranih aktivnosti, objekata i funkcija posebne namene.

Prostorni plan područja posebne namene infrastrukturnog koridora Beograd – Južni Jadran, deonica Požega–Boljare (granica sa Crnom Gorom) (Autoput E-763) je u planu da obuhvata teritoriju opštine Arilje. Vlada Republike Srbije je 17. avgusta 2017. godine donela Odluku o izradi Prostornog plana područja posebne namene infrastrukturnog koridora Beograd – Južni Jadran, deonica Požega–Boljare (granica sa Crnom Gorom) (Autoput E-763). Ekološko udruženje RZV je tokom 2018. godine podnelo Mišljenje u pogledu "uslova i neophodnog obima i stepena procene uticaja na životnu sredinu Prostornog plana područja posebne namene infrastrukturnog koridora Beograd-Južni Jadran, deonica Požega-Boljare (granica sa Crnom Gorom)". Shodno Zakonu o planiranju i izgradnji, rok od 12 meseci za izradu Nacrta prostornog plana područja posebne namene je istekao, i trenutno je u fazi izrade tehničke dokumentacije. Usled važnosti donošenja ove odluke neophodno je tokom procesa ranog javnog i javnog uvida, učešće šire društvene zajednice.

3.2. URBANISTIČKI PLANOVI

URBANISTIČKI PLANOVI SU:

- 1) Generalni urbanistički plan;
- 2) Plan generalne regulacije;
- 3) Plan detaljne regulacije.

Generalni urbanistički plan (GUP) donosi se kao strateški razvojni plan, sa opštim elementima prostornog razvoja za urbana područja. Generalni urbanistički plan se donosi za naseljeno mesto koje je odgovarajućim zakonom utvrđeno kao grad.

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN SADRŽI:

- 1) granice plana i obuhvat građevinskog područja;
- 2) generalna urbanistička rešenja sa namenama površina koje su pretežno planirane u građevinskom području;
- 3) generalne pravce i koridore za saobraćajnu, energetska, vodoprivrednu, komunalnu i drugu infrastrukturu;
- 4) podelu na celine za dalju plansku razradu planovima generalne regulacije za celo građevinsko područje;
- 5) druge elemente koji su značajni za dalju plansku razradu urbanističkog plana.

Plan generalne regulacije (PGR) donosi se obavezno za naseljeno mesto koje je sedište jedinice lokalne samouprave, a može se doneti i za druga naseljena mesta na teritoriji opštine, odnosno grada, kada je to predviđeno prostornim planom jedinice lokalne samouprave. Plan generalne regulacije je osnovni plan regulacije koji se direktno sprovodi primenom pravila uređenja i građenja na celom obuhvatu planskog dokumenta. PGR sveobuhvatno sagledava prostor i detaljnije planski obrađuje građevinsko područje, definiše saobraćajne i infrastrukturne sisteme, javne objekte i komplekse i detaljnije definiše planiranu namenu površina i način daljeg sprovođenja (putem plana detaljne regulacije, urbanističkog projekta, lokacijske dozvole i sl.). Planski osnov za izradu Plana generalne regulacije Arilja je Prostorni plan opštine Arilje.

Planom generalne regulacije Arilja predviđen je razvoj do 2021. godine za oko 8500 stanovnika na prostoru od 792 ha, što je za oko 10% više od demografskih projekcija iz PP Arilja. Razlog za ovakav pristup je pre svega značaj i liderstvo naselja Arilje u širim opštinskim i regionalnim okvirima kada je u pitanju razvoj privatnog preduzetništva (porodična preduzeća i ekonomije).

OPŠTI CILJEVI RAZVOJA U OVOJ OBLASTI SU:

- **policentrični razvoj Arilja;**
- **jačanje uloge Arilja kao centra koji treba da poseduje viši kvalitet urbanih funkcija (javne službe i uslužne delatnosti);**
- **poboljšanje kvaliteta života građana podizanjem usluga, u kvalitetnom i kvantitativnom smislu, koje im pružaju javne institucije i dostupnosti javnih službi svim stanovnicima;**
- **ostvarivanje ravnopravnosti svih oblika svojine u organizaciji javnih službi, kako bi se stvorili uslovi za komplementaran odnos različitih oblika svojine i konkurencija između različitih ponuđača usluga.**

OSNOVNI PROGRAMSKI ELEMENTI ZA REALIZACIJU CILJEVA U OBLASTI JAVNIH SLUŽBI SU:

- **reorganizacija osnovnog obrazovanja i poboljšanje kvaliteta nastave, i to kroz adaptaciju, dogradnju i rekonstrukciju matične škole i izgradnju novih kompleksa osnovnog obrazovanja;**
- **unapređivanje srednjeg obrazovanja na postojećoj lokaciji, uz rešavanje potreba za novim prostorom kroz dogradnju, adaptaciju ili rekonstrukciju postojećeg objekta i preispitivanje potrebe za otvaranjem đачkog internata;**
- **rekonstrukcija objekata zdravstvene zaštite u okviru postojećih prostornih kapaciteta, kroz dogradnju, adaptaciju i rekonstrukciju objekata na sadašnjoj lokaciji;**
- **u pogledu socijalne zaštite, obezbeđenje zaštite starih lica, kao i obezbeđenje objekta za višednevni i trajni boravak za osobe sa posebnim potrebama, kao i obezbeđenje objekta za dnevni boravak u Arilju;**
- **u oblasti kulture usklađivanje kulturno-umetničkih sadržaja sa budućom koncepcijom razvoja turizma i novim identitetom opštine Arilje uz obnovu i rekonstrukciju pojedinih objekata i izgradnju novog objekta kulturnog centra;**

- uspostavljanje sistema sportske i zdravstvene rekreacije u opštini Arilje kroz:

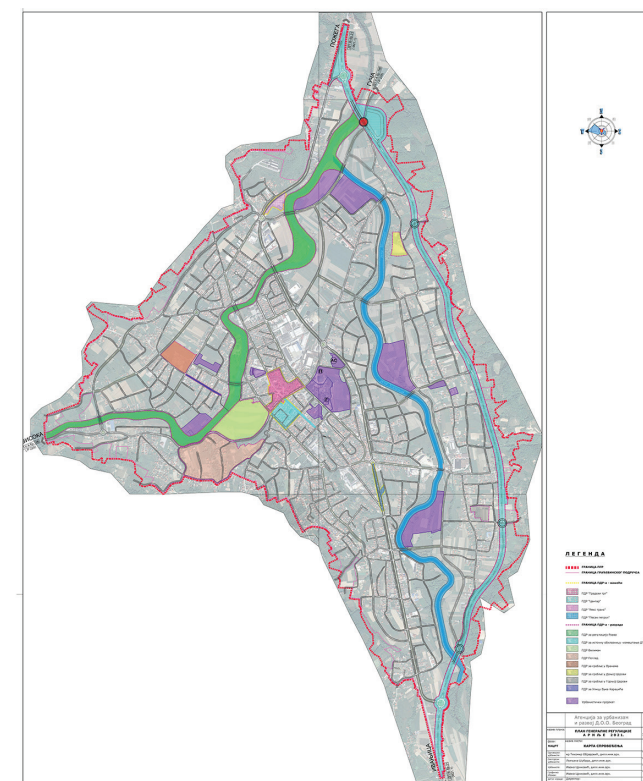
**izgradnju sportskih objekata i kompleksa u urbanom tkivu;
izgradnju sportskih terena u dvorištima škola kao otvorenih ili zatvorenih igrališta;**

područja u kojima dominira zelenilo i prirodni motivi, planski namenjena za odvijanje aktivnosti u slobodnom prostoru, uz minimum prilagođavanja terena (za kupališta, pešačke, biciklističke i trim staze) i bez izgradnje većih objekata;

- trajno rešavanje problema komunalnih objekata - uređenje kompleksa groblja, pijace, javni WC i dr.

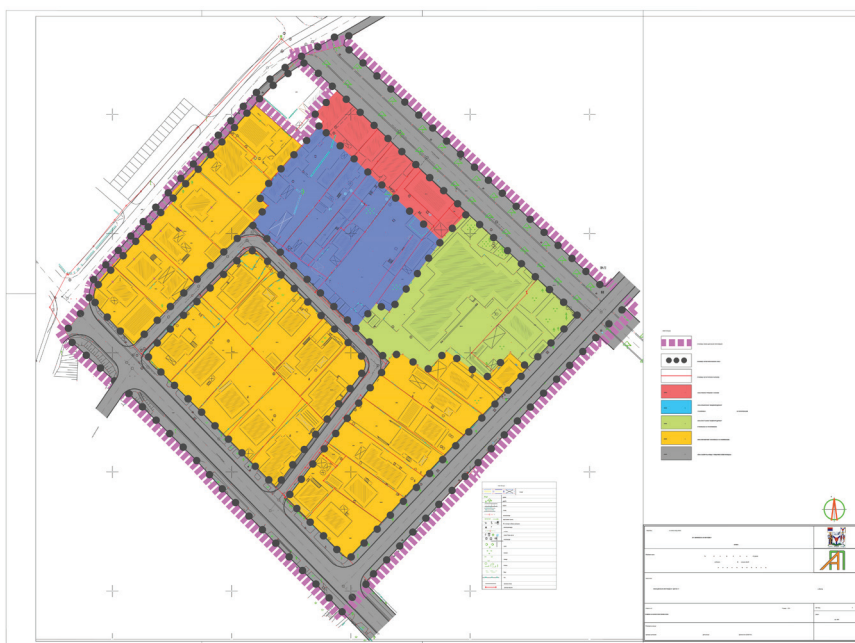
- zaštita i unapređivanje zelenila kao sastavnog dela zaštite životne sredine, uređenjem postojećih i realizacijom novih zelenih površina.

(Cilj izrade Izmena i dopuna Plana je delimična korekcija važećeg Plana generalne regulacije Arilje („Službeni glasnik Opštine Arilje“, br.1/18) i njegovog usklađivanja sa mogućnostima realizacije u skladu sa novim zahtevima i potrebama korisnika prostora i stanjem na terenu i realnim mogućnostima realizacije; stvaranje planskih uslova za investiciona ulag-

anja i unapređenje prostorne sredine; definisanje prostornih kapaciteta za izgradnju novih sadržaja; definisanje načina uređenja i utvrđivanje pravila izgradnje površina javne i ostale namene; definisanje mogućnosti parcelacije i preparcelacije.)

Plan detaljne regulacije (PDR) se donosi za delove naseljenog mesta, uređenje neformalnih naselja, zone urbane obnove, infrastrukturne koridore i objekte i područja za koja je obaveza njegove izrade određena prethodno donetim planskim dokumentom. Plan detaljne regulacije može se doneti i kada prostornim, odnosno urbanističkim planom jedinice lokalne samouprave njegova izrada nije određena, na osnovu odluke nadležnog organa. Kada je planskim dokumentom šireg područja predviđena izrada plana detaljne regulacije, taj planski dokument šireg područja mora da sadrži pravila regulacije, parcelacije i građenja koja će se primenjivati prilikom izdavanja lokacijskih uslova i sprovođenja postupaka parcelacije i preparcelacije do donošenja plana detaljne regulacije. Odlukom o izradi PDR-a može se utvrditi period zabrane izgradnje u obuhvatu tog planskog dokumenta, a najduže 12 meseci od dana donošenja te odluke. Ukoliko u tom periodu ne bude usvojen PDR, izgradnji se može pristupiti na osnovu važećeg planskog dokumenta (ili u skladu sa zakonski definisanim opštim pravilima parcelacije, uređenja i građenja, ako nema plana). Planski osnov za izradu planova detaljne regulacije na teritoriji opštine Arilje jeste PGR opštine Arilje.

Planski dokumenti se izrađuju za vremenski period od najviše 25 godina, nakon kog oni prestaju da važe.

(Prostornim planom opštine Arilje („Prostorni plan”) precizirane su lokacije za izgradnju 15 mini hidroelektrana, od kojih je samo jedna planirana na vodotoku Moravica. Međutim, vodotok Moravica od pre nekoliko godina postao je predmet interesovanja nekoliko investitora koji su pokrenuli inicijative za preispitivanje novih lokacija za izgradnju. Mogućnost izgradnje postrojenja kapaciteta preko 100kW na lokacijama koje nisu definisane Prostornim planom predviđena je isključivo izradom plana detaljne regulacije (PDR).

Tako je avgusta 2017. godine, na inicijativu investitora doneta odluka o izradi PDR-a za MHE Gradina (investitor „MORAVICA ENERGY d.o.o”), a ubrzo zatim, juna 2018. godine, i odluka o izradi PDR-a za MHE Mirosljci (Investitor ENERGY LINE D&M), Prilikom da se upozna sa konceptom pomenutih planskih akata javnost je imala u fazi ranog javnog uvida koji je za oba PDR-a obavljen u identičnom terminu u martu 2019. godine. Javnost je imala priliku da izvrši javni uvid i učestvuje u 4 javne rasprave, kao i Javnoj sednici Komisije za planove i svojim primedbama i sugestijama reaguje na oba pomenuta planska akta. Predstavnici Ekološkog udruženja Rzav, Regulatornog instituta za obnovljivu energiju i životnu sredinu („RERI”), i Svetske organizacije za prirodu-WWF Adrije su upućenim primedbama ukazali na brojne proceduralne i materijalne propuste pomenutih nacрта, posebno u pogledu: neadekvatnog planskog osnova, nezakonitosti u vezi sa svrhom izdavanja uslova imaoca javnih ovlašćenja i isteka njihovog roka važenja, neusklađenosti grafičkih priloga sa tekstualnim sadržajem, nepotpunosti izveštaja o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu, kao i iznošenja zaključaka na nepravilno utvrđenom činjeničnom stanju. Tokom javnih prezentacija, Obradivač je odbacio sve primedbe dostavljene. Međutim, Komisija za planove opštine Arilje je preispitala predočenu argumentaciju i utvrdila da je većina pomenutih primedbi osnovana, a u skladu sa tim, Obradivaču naloženo da postupi u skladu sa dostavljenim primedbama.

Nakon usvajanja pomenutih primedbi, obustavljeno je upućivanje istih u dalju proceduru usvajanja, a nosiocu izrade plana je od strane Komisije za planove naložena izrada novih nacрта koji će morati da ponovo prođu kroz postupak stručne kontrole.

4. SADRŽINA PLANSKIH DOKUMENATA

Obavezni sadržaj svih prostornih i urbanističkih planova može se podeliti na tri osnovne celine: **pravila uređenja, pravila građenja i grafičke priloge.**

Pravila uređenja se odnose na koncepciju prostornog uređenja, urbanističke uslove za uređenje i izgradnju površina i objekata javne namene, saobraćajnu i drugu infrastrukturu, neophodan stepen komunalne opremljenosti građevinskog zemljišta, uslove i mere zaštite prirodnog i kulturnog nasleđa i životne sredine, uslove za pristupačnost osoba sa invaliditetom, mere energetske efikasnosti izgradnje i sl. Pravila uređenja za delove u obuhvatu planskih dokumenata za koje je određena dalja planska razrada su pravila usmeravajućeg karaktera za dalju plansku razradu, što znači da ih se treba pridržavati samo načelno, ali ne i u potpunosti.

Pravila građenja sadrže vrstu i namenu objekata koji se mogu graditi u pojedinačnim zonama pod utvrđenim uslovima, uslove za parcelaciju, preparcelaciju i formiranje građevinske parcele, položaj objekata u odnosu na okruženje, urbanističke parametre – najveći dozvoljeni indeks zauzetosti ili izgrađenosti, najveću dozvoljenu visinu ili spratnost, uslove za izgradnju drugih objekata na istoj građevinskoj parceli i uslove i način obezbeđivanja pristupa parceli i prostora za parkiranje vozila.

Grafički prilozi prikazuju rešenja definisana tekstualnim delom plana (*pravilima uređenja i pravilima građenja*). Grafički deo prostornog plana izrađuje se na topografskim kartama, a mogu se koristiti, u zavisnosti od raspoloživosti i potrebnog nivoa detaljnosti i satelitski snimci, karte iz postojećih geografskih informacionih sistema, ažurne georeferencirane orto-foto podloge i overeni katastarsko-topografski planovi. Planski dokumenti sa priložima moraju biti dostupni na uvid javnosti u sedištu donosioca.

Po donošenju planskih dokumenata, tekstualni deo svih planskih dokumenata se objavljuje u službenom glasilu donosioca planskih dokumenata, odnosno u službenom glasilu Republike Srbije, službenom glasilu autonomne pokrajine ili službenom glasilu jedinice lokalne samouprave. Službeni glasilo objavljuje se u elektronskom obliku i mora biti dostupno na internetu.

Planski dokumenti su javno dostupni u Centralnom registru planskih dokumenata, i svi planski dokumenti, evidentirani u ovom Registru, dostupni su zainteresovanim licima i u elektronskom obliku, putem interneta, bez naknade.

15. PROCEDURA DONOŠENJA PROSTORNO - PLANSKIH DOKUMENATA

Kada inicijativu za promenu plana pokreće javni sektor, onda javna ustanova zainteresovana za izradu plana upućuje inicijativu ustanovi za koju smatra da treba da finansira izradu plana (*u skladu sa zakonom*), ustanovi koja ima interesa za plansko uređenje konkretnog prostora ili pak sama podnosi inicijativu. U svakom slučaju, ustanova koja je prihvatila da finansira izradu plana zvanično upućuje inicijativu nadležnom organu za prostorno i urbanističko planiranje. U slučaju Arilja, to je Odeljenje za urbanizam, imovinsko pravne poslove, poljoprivredu i vodoprivredu. Ako je pak reč o licu iz privatnog sektora koje poseduje sredstva kojima želi da finansira izradu plana, onda se inicijativa, najčešće preko preduzeća koje je registrovano za izradu urbanističkih planova, upućuje nadležnom organu za prostorno i urbanističko planiranje. Nakon dostavljanja inicijative, nadležni organ između ostalog pristupa analizi planova nižeg/višeg reda, planske uslovljenosti, ali i povoda i cilja izrade plana. Na osnovu te analize, inicijativa se prihvata ili odbija.

Sadržaj same inicijative nije striktno određen, ali treba da obrazloži potrebu za izradom plana, povod i cilj izrade, kao i način razrade u odnosu na planove višeg reda. Praktično, inicijativa treba da sa urbanističkog aspekta ubedi onoga kome je investitor prosleđuje da zaista postoji potreba za izradom plana za konkretno područje.

Ukoliko je inicijativa odobrena, potrebno je pripremiti elemente za donošenje odluke o izradi plana, a to su: okvirna granica plana, uslovi i smernice iz planova višeg reda, rok za izradu plana, način finansiranja s procenjenom vrednošću izrade plana i drugi sadržaj definisan zakonom. Elemente za donošenje odluke izrađuje preduzeće za izradu plana. U ovom trenutku investitor najčešće pristupa i ugovaranju izrade plana sa istim preduzećem koje će formalno postati obrađivač plana kada se odluka o izradi plana usvoji. U ugovoru su definisani svi oni elementi navedeni u odluci, ali i sve ostalo što proizilazi iz specifičnosti planskog dokumenta, zahteva ugovornih strana i sl.

Nakon što odobri inicijativu, nadležni organ na osnovu dostavljenog priprema predlog odluke o izradi plana, koji upućuje komisiji za planove.

¹ **"Mali vodič kroz planiranje gradova",**
izdavač: **Ministarstvo prostora**

Komisija razmatra predlog odluke i upućuje je skupštini grada na usvajanje ili vraća nadležnom organu na doradu uz obrazloženje. Kada se predlog odluke o izradi plana pojavi na sednici skupštine grada ili opštine, o njemu mogu da polemišu odbornici, kako u celosti tako i o njenim elementima.

Odluka o izradi plana stupa na snagu osmog dana od dana donošenja odluke (*sednice skupštine grada na kojoj je doneta*), kada se i objavljuje u službenom listu grada/opštine, čime su se praktično stvorili pravni uslovi za početak izrade plana. Nakon donošenja odluke o izradi plana, investitor izrade plana se u daljoj proceduri naziva naručiocem plana, a preduzeće angažovano na izradi plana obrađivačem plana.

Početak izrade plana – rani javni uvid

Starim zakonom o planiranju i izgradnji prvobitno se pristupalo izradi koncepta plana, koji je, kao što i sam naziv govori, upravo nudio konceptualno rešenje planiranog razvoja predmetnog prostora. U fazi izrade koncepta obrađivač plana je morao da, između ostalog, obavi saradnju sa svim relevantnim institucijama i javnim preduzećima od kojih mora da zatraži uslove za izradu plana. Novim, važećim Zakonom o planiranju i izgradnji (*iz 2021. godine*) koncept plana je ukinut, a obrađivač, nakon donošenja odluke o izradi, priprema materijal za rani javni uvid. Materijal za rani javni uvid sastoji se od tekstualnog i grafičkog dela kojim se prikazuju osnovna konceptualna planska rešenja područja koje je predmet plana. Taj materijal sadrži, osim granice plana, i izvod iz važećih planova višeg reda, opis postojećeg stanja i ciljeve izrade sa pretežnom planiranom namenom površina. Rani javni uvid je prilika za sve da utiču na plansko rešenje već u fazi koncipiranja i traje 15 dana od dana oglašavanja na sajtu grada/opštine ili u sredstvima javnog informisanja. U toku ranog javnog uvida (*kao i kasnije kod javnog uvida u nacrt plana*) sva zainteresovana pravna i fizička lica podnose primedbe i sugestije u pisanom obliku. Za razliku od javnog uvida u nacrt plana, o ovim primedbama komisija za planove ne zauzima stav, odnosno ne izjašnjava se direktno da li je po njima potrebno postupiti ili ne. Umesto toga, u izveštaju o obavljenom ranom javnom uvidu daje određene smernice obrađivaču za dalji rad na izradi planskog dokumenta. Izveštaj se ne objavljuje javno, ali se može dobiti na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja.

Izrada nacrtu plana

Nacrt plana u suštini sadrži sve elemente finalnog plana razrađene u odgovarajućem nivou detaljnosti. Nacrt, prema formi i sadržaju, predstavlja gotov plan koji je još uvek podložan izmenama (*u proceduri njegove stručne kontrole i javnog uvida*). Sadržaj nacrtu plana stoga mora da odgovara zakonski definisanom sadržaju za određenu vrstu plana. U toku izrade nacrtu, obrađivač plana mora da prikupi različite podatke kako o važećim planovima tako i o izvedenom stanju na terenu, da obavi saradnju sa svim relevantnim institucijama i javnim preduzećima od kojih mora da zatraži uslove za izradu plana i pribavi odgovarajuće podloge na kojima će raditi plan. Uslovi se mogu odnositi na kapacitete postojeće i potrebne infrastrukture, važeću zaštitu prirodnih i kulturnih dobara, kao i sve druge nadležnosti koje imaju javna preduzeća koja ih izdaju. Ovi uslovi u velikoj meri određuju planska rešenja i ujedno sužavaju manevarski prostor obrađivača, a ponekad i diktiraju konkretna rešenja. Obrađivač bi morao da lično izvrši uvid u područje koje je u obuhvatu plana i na licu mesta uvidi potencijale i probleme koji postoje na terenu. U ovom trenutku obrađivač bi trebalo i da stupi u kontakt sa samim građanima od kojih prikuplja najrazličitije informacije neophodne za održivo planiranje prostora. Ukoliko obrađivač odgovorno pristupi izradi plana, on može da pristupi prikupljanju informacija od građana u formi upitnika, ankete i sl. i tako doći do najpouzdanijih ulaznih podataka za izradu plana. Nažalost, praksa je pokazala da je takav vid interakcije prava retkost. Nacrt plana će biti dostupan za javnost tokom izlaganja na javnom uvidu. Međutim, ukoliko smatramo da je neophodno ili delotvorno da u toku izrade nacrtu plana predložimo određeno rešenje ili upoznamo obrađivača sa specifičnim problemom u vezi s konkretnim prostorom, možemo se obratiti nadležnim institucijama, obrađivaču i/ili investitoru plana. Ipak, treba imati u vidu da jedino za primedbe i sugestije podnete u proceduri ranog javnog uvida i javnog uvida postoji obaveza da se razmatraju. Ukoliko se radi o izmeni i dopuni plana, u zavisnosti od potrebe i obima izmene, nacrt plana može da sadrži samo tekstualni deo. Vremenski okvir izrade nacrtu plana definisan je odlukom o izradi i obično ugovorom koji potpisuje naručilac sa obrađivačem. Međutim, postoji više činilaca koji mogu vremenski da produže proces izrade nacrtu plana. Razlog može biti potreba za izradom određenih projekata i studija proizašla iz uslova javnih preduzeća i ustanova ili pak problemi sa pribavljanjem podloga (*katastarskih, topografskih*) itd.

Stručna kontrola nacrtu plana

Nacrt plana, pre nego što bude izložen na javni uvid, podleže stručnoj kontroli, koja podrazumeva proveru usklađenosti planskog dokumenta s planskim dokumentima šireg područja i višeg reda, odlukom o izradi, zakonskim aktima, standardima i normativima, uslovima koje su dala javna preduzeća, kao i proveru opravdanosti planskog rešenja. Stručnu kontrolu planova jedinica lokalne samouprave vrši komisija za planove, a stručnu kontrolu prostornih planova višeg reda komisija koju određuje nadležno ministarstvo. Stručna kontrola počinje kada obrađivač plana preda završeni nacrt plana nadležnom organu za prostorno i urbanističko planiranje, a završava se kad komisija za planove da pozitivno mišljenje na nacrt, čime se pristupa fazi javnog uvida. Nakon izvršene stručne kontrole sastavlja se izveštaj koji sadrži podatke o izvršenoj kontroli sa svim primedbama i mišljenjima komisije po svakoj primedbi. Vremenski okvir procedure varira, između ostalog i u zavisnosti od obima posla nadležnog organa (*pregledanje planova, broj planova i prioriteta*), koji treba da sačini nalaz (*mišljenje*) na nacrt plana pre nego što ga uputi komisiji na razmatranje. Moramo imati u vidu da prilikom stručne kontrole ili tokom izrade nacrtu plana planirana rešenja neretko budu izmenjena u odnosu na materijal koji je bio na ranom javnom uvidu. To proizilazi iz različitih razloga, a najčešći su to uslovi i mišljenja nadležnih preduzeća i institucija. Ti uslovi i mišljenja mogu da dovedu do manjih izmena po kojima se postupa prilikom izrade nacrtu ili pak do bitnih promena. U tom slučaju komisija za planove može da vrati nacrt plana na korekciju, odnosno u ponovni postupak izrade.

Javni uvid

Javni uvid u nacrt plana je pravi trenutak kada svi zainteresovani mogu da sagledaju razrađena planirana rešenja i upute svoje primedbe i sugestije. Izlaganje planskog dokumenta na javni uvid vrši se posle izvršene stručne kontrole nacrtu plana, odnosno nakon formalnog upućivanja od strane komisije za planove. Obaveštenje o javnom uvidu (*kao i o ranom javnom uvidu*) oglašava se u dnevnom i lokalnom listu kao i na zvaničnom sajtu grada/opštine. Javni uvid traje 30 dana od dana oglašavanja. O izlaganju planskog dokumenta na javni uvid stara se nadležni organ za poslove prostornog i urbanističkog planiranja. Sva zainteresovana pravna i fizička lica mogu da podnesu primedbe na izloženi nacrt plana za vreme javnog uvida u pisanom obliku na pisarnici nadležnog organa koji je izložio planski

dokument na javni uvid. Isti način podnošenja primedaba i sugestija važi i za rani javni uvid.

Po završenom javnom uvidu u nacrt plana, komisija za planove održava javnu sednicu u terminu određenom u oglasu o izlaganju plana na javni uvid. Ako dođe do promena termina i mesta održavanja sednice komisije, oglašava se novi termin i mesto održavanja sednice komisije. Postoji mogućnost, nakon završetka javnog uvida, da se utvrdi da je broj i obim upućenih primedaba veliki, pa komisija može da zaseda više puta, odnosno mogu se odrediti novi termini održavanja javne sednice komisije, najkasnije u roku od pet dana od dana održavanja prve sednice. Javnoj sednici komisije prisustvuju još odgovorni planer, odnosno odgovorni urbanista kao predstavnici obrađivača plana, predstavnici nadležnog organa, podnosioci primedaba na planski dokument, kao i predstavnici javnih ustanova, ukoliko smatraju da je potrebno da prisustvuju sednici. Samo podnosilac primedbe na nacrt plana u pisanom obliku može obrazložiti primedbe pred komisijom ukoliko smatra da za tim ima potrebe. O svakoj podnetoj primedbi obrađivač plana javno iznosi stav, o kome konačno odlučuje komisija za planove na zatvorenoj sednici.

O toku javne sednice komisije vodi se zapisnik, koji između ostalog sadrži osnovne podatke o vremenu i mestu održavanja sednice, evidenciju svih prisutnih, kao i popis učesnika u diskusiji. Komisija na jednoj ili više zatvorenih sednica, koje se održavaju odmah nakon javne sednice ili naknadno, donosi zaključak po svakoj podnetoj primedbi i sačinjava izveštaj o obavljenom javnom uvidu koji potpisuju predsednik i članovi komisije, kao i ovlašćeno lice nadležnog organa. Komisija uzima u razmatranje samo primedbe na nacrt planskog dokumenta podnete u toku javnog uvida. Izuzetno, na obrazloženi predlog nadležnog organa mogu se razmatrati i pojedine primedbe podnete posle javnog uvida, u slučaju kada su one zasnovane na novim činjenicama, kada su od značaja za kvalitetnije definisanje planskih rešenja ili kada iz opravdanog razloga nisu mogle biti blagovremeno podnete. Zaključak komisije o podnetoj primedbi može biti da se: prihvata, ne prihvata (*uz obrazloženje*), delimično prihvata (*uz obrazloženje koji deo primedbe se prihvata, a koji ne prihvata*), kao i da primedba nije osnovana (*uz obrazloženje*).

O izvršenom javnom uvidu plana nadležni organ formuliše izveštaj koji verifikuje komisija za planove sa svim primedbama i odlukama po svakoj primedbi. Izveštaj o obavljenom javnom uvidu u nacrt planskog dokumenta sadrži: uvodni deo – kratak prikaz aktivnosti koje se odnose na postupak

donošenja odluke, ugovaranje, izradu i stručnu kontrolu planskog dokumenta; podatke o oglašavanju i sprovođenju postupka javnog uvida, kao i podatke o održavanju sednice komisije i skraćeni prikaz primedaba koje su podnete na nacrt planskog dokumenta, sa zaključkom komisije po svakoj primedbi i kraćim obrazloženjem. Izveštaj o obavljenom javnom uvidu se dostavlja obrađivaču planskog dokumenta, koji je dužan da postupi po njemu u roku od 30 dana od dana dostavljanja izveštaja, osim u slučaju većeg broja primedaba ili primedaba koje zahtevaju značajne aktivnosti na izmeni planskog dokumenta, kada je rok produžen na 60 dana. I ovaj izveštaj je moguće tražiti na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja. Zakonom o planiranju i izgradnji predviđeno je da u slučaju da nakon javnog uvida komisija utvrdi da usvojene primedbe suštinski menjaju planski dokument, donosi odluku kojom se obrađivaču nalaže da izradi novi nacrt plana, u roku koji ne može biti duži od 60 dana.

Donošenje plana

Donošenje plana predstavlja poslednju fazu u procesu izrade plana, ali ujedno i poslednji trenutak kada građani mogu da utiču na planirana rešenja. Nakon usklađivanja sa izveštajem, obrađivač upućuje korigovani elaborat plana nadležnom organu, koji vrši poslednju proveru plana, odnosno da li je postupljeno u skladu sa zaključcima komisije. Ukoliko jeste, od obrađivača se traži da plan pripremi u konačnoj formi i prosledi nadležnom organu na overu, koji elaborat plana dalje upućuje skupštini grada na usvajanje. Iako je malo verovatno da u tom trenutku možemo bitno da utičemo na planirana rešenja, sednica skupštine grada je poslednja opcija u proceduri izrade plana koja nam se pruža da primedbu koja nije prihvaćena na javnom uvidu ili koju iz nekog razloga nismo predali u navedenom terminu javnog uvida priložimo u formi amandmana.

Navedena primedba se može razmatrati na sednici skupštine grada u formi amandmana na planski dokument koji se upućuje od strane odbornika ili kao peticija građana, koji moraju da sakupe minimum 500 potpisa. U oba slučaja, da bi amandman bio prihvaćen, treba osigurati da većina poslanika prihvata predlog iz amandmana. Procedura donošenja plana je vremenski neodređena, a naročito može da potraje ukoliko u skupštini grada ne postoji politička volja većine za usvajanje konkretnog planskog dokumenta.

6. PROCENA UTICAJA I STRATEŠKA PROCENA UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU

Strateška procena uticaja određenih planova i programa na životnu sredinu podrazumeva pripremu izveštaja o stanju životne sredine, sprovođenje postupka konsultacija, uvažavanje izveštaja i rezultata konsultacija u postupku odlučivanja i donošenja ili usvajanja određenih planova i programa, kao i pružanje informacija i podataka o donetoj odluci.

Izveštaj o strateškoj proceni podrazumeva deo dokumentacije koja se prilaže uz plan ili program i sadrži identifikaciju, opis i procenu mogućih značajnih uticaja na životnu sredinu zbog realizacije plana i programa, kao i varijante razmatrane i usvojene na osnovu ciljeva i prostornog obuhvata plana i programa

Strateška procena vrši se za planove, programe, osnove i strategije u oblasti prostornog i urbanističkog planiranja.

Procena uticaja, s druge strane, vrši se za projekte koji mogu imati značajne uticaje na životnu sredinu, i predstavlja preventivnu meru zaštite životne sredine, zasnovanu na izradi studija i sprovođenju konsultacija uz učešće javnosti i analizi alternativnih mera, sa ciljem da se prikupe podaci i predvide štetni uticaji određenih projekata na život i zdravlje ljudi, floru i faunu, zemljište, vodu, vazduh, klimu i pejzaž, materijalna i kulturna dobra i uzajamno delovanje ovih činilaca, kao i utvrde i predlože mere kojima se štetni uticaji mogu sprečiti, smanjiti ili otkloniti imajući u vidu izvodljivost tih projekata.

Studija o proceni uticaja na životnu sredinu jeste dokument kojim se analizira i ocenjuje kvalitet činilaca životne sredine i njihova osetljivost na određenom prostoru i međusobni uticaji postojećih i planiranih aktivnosti, predviđaju neposredni i posredni štetni uticaji projekta na činioce životne sredine, kao i mere i uslovi za sprečavanje, smanjenje i otklanjanje štetnih uticaja na životnu sredinu i zdravlje ljudi. Predmet procene uticaja su projekti koji se planiraju i izvode, promene tehnologije, rekonstrukcije, proširenje kapaciteta, prestanak rada i uklanjanje projekata koji mogu imati značajan uticaj na životnu sredinu.

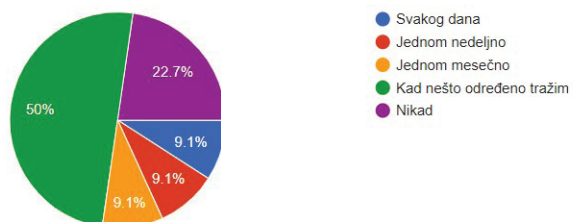
Predmet procene uticaja su i projekti koji su realizovani bez izrade studije o proceni uticaja, a nemaju odobrenje za izgradnju ili se koriste bez upotrebe dozvole (*procena uticaja zatečenog stanja*).

Procena uticaja vrši se za projekte iz oblasti industrije, rudarstva, energije, saobraćaja, turizma, poljoprivrede, šumarstva, vodoprivrede, upravljanja otpadom i komunalnih delatnosti, kao i za projekte koji se planiraju na zaštićenom prirodnom dobru i u zaštićenoj okolini nepokretnog kulturnog dobra. Vlada RS propisala je listu projekata za koje je neophodna izrada procene uticaja, kao i listu projekata za koje se ona može zahtevati.

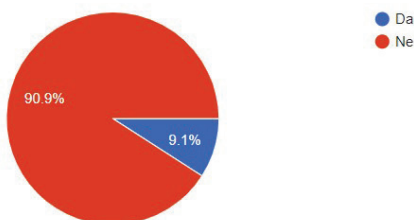
Jedna od glavnih razlika između strateške procene i procene uticaja na životnu sredinu ogleda se u tome što se kod strateške procene ne analiziraju samo ekološki efekti, već i uticaji na ekonomiju razmatranog područja, na stanovništvo, zaposlenost, izgrađene objekte i infrastrukturu. Upravo reč "*strateška*" ukazuje na to da je njen značaj u tom smislu sveobuhvatniji, i da se ne odnosi samo na određeni projekat, već na politike, planove i programe.

7. REZULTATI ANKETE

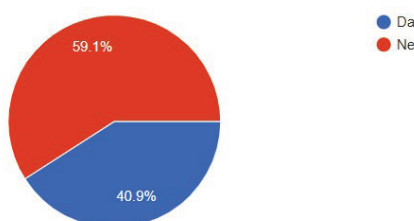
Koliko često posećujete sajt opštine Arilje?

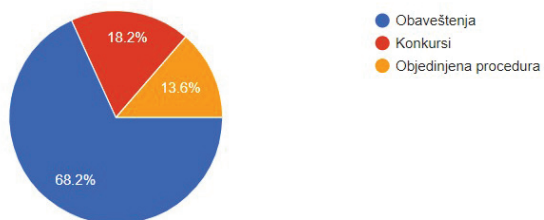
Da li postojeći sajt opštine Arilje smatrate transparentnim?

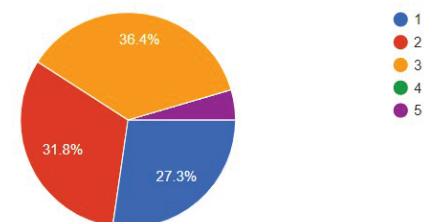
Da li postojeći sajt opštine Arilje smatrate razumljivim?

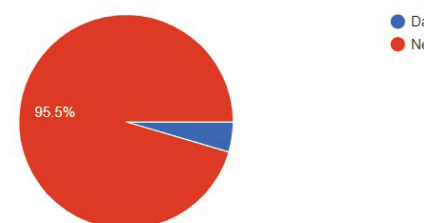
Šta je ono što vas najviše interesuje na sajtu opštine Arilje?

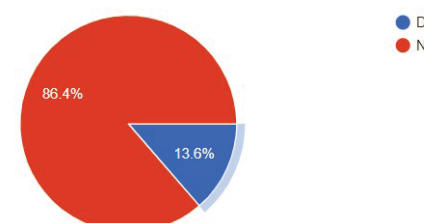
Kako biste ocenili sajt i informacije prikazane na sajtu opštine Arilje od 1 do 5?

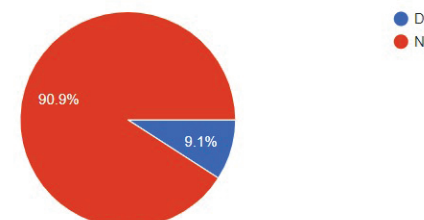
Da li su informacije koje su vam potrebne dostupne/jasno vidljive/ažurirane na sajtu opštine Arilje?

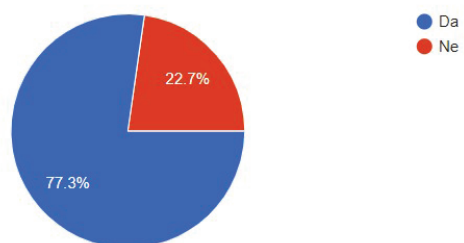
Da li ste upoznati sa načinima učešća građana u donošenja odluka na nivou opštine Arilje?

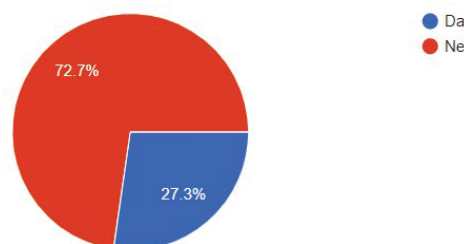
Da li ste na neki način učestvovali u donošenju odluka kao građanin/ka Arilja?

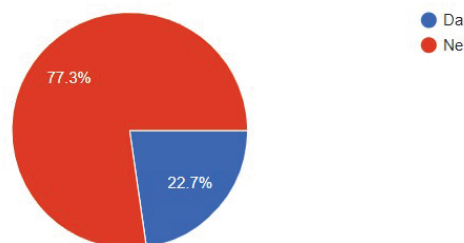
Da li smatrate da svojim učešćem možete doprineti/promeniti donošenje neke odluke koje se odnose na planska dokumenta?

Da li ste učestvovali u nekoj vrsti javne rasprave ili javnog uvida?

Da li ste učestvovali u nekoj javnoj raspravi/javnom uvidu po pitanju zaštite životne sredine?

8. IZVORI I REFERENCE

Pravilnik o sadržini, načinu i postupku izrade dokumenata prostornog i urbanističkog planiranja ("Sl. glasnik RS", br. 32/2019)

Zakon o planiranju i izgradnji ("Sl. glasnik RS", br. 72/2009, 81/2009 - ispr., 64/2010 - odluka US, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - odluka US, 50/2013 - odluka US, 98/2013 - odluka US, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 - dr. zakon, 9/2020 i 52/2021)

Zakon o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu ("Sl. glasnik RS", br. 135/2004 i 88/2010)

Zakon o proceni uticaja na životnu sredinu ("Sl. glasnik RS", br. 135/2004 i 36/2009)

Mali vodič za planiranje gradova (autor: Milan Stajić, izdavač: Ministarstvo prostora)

VODIČ KROZ PLANSKA DOKUMENTA

UREDNIK:

Marija Pilčević

AUTORI:

**Marija Pilčević
Nataša Milivojević
Ivana Grubišić**

IZDAVAČ:

Ekološko udruženje RZAV

DIZAJN I PRELOM:

Supernova

ŠTAMPA:

VNV print

TIRAŽ:

100

Arilje, septembar 2022.

Arilje, 2022.

